

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для самостійної роботи і виконання контрольної роботи
з дисципліни

ІНВЕСТУВАННЯ

*(для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
напряму підготовки 6.030504 – Економіка підприємства)*

**Харків
ХНУМГ
2014**

Методичні вказівки для самостійної роботи і виконання контрольної роботи з дисципліни «Інвестування» (для студентів освітньо – кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки 6.030504 – Економіка підприємства) // Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад.: О. В. Васильєв, Д.О. Серьогіна. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 39 с.

Укладач: О. В. Васильєв, Д. О. Серьогіна

Рецензент: канд. екон. наук, доц. Т. А. Пушкар

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 29.08. 2014 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
I САМОСТІЙНА РОБОТА.....	5
ЗМ 1 Особливості залучення інвестицій різних видів.....	5
1 Методологічні основи інвестування.....	5
2 Об'єкти та суб'єкти інвестиційної діяльності.....	5
3 Інвестиції в засоби виробництва.....	6
4 Фінансові інвестиції.....	7
5 Залучення іноземного капіталу.....	7
Тестові завдання для самопідготовки (Модуль 1).....	9
ЗМ 2 Економічне обґрунтування інвестиційної діяльності.....	13
6 Обґрунтування доцільності інвестицій.....	13
7 Інвестиційні проекти.....	13
8 Фінансове забезпечення інноваційних проектів.....	14
9 Менеджмент інвестицій.....	14
10 Організаційно-правове регулювання взаємодій суб'єктів інвестиційної діяльності.....	15
Тестові завдання для самопідготовки (Модуль 2).....	16
II ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	22
1 Загальні вказівки.....	22
2 Теоретична частина контрольної роботи.....	23
3 Практичні завдання до контрольної роботи.....	25
4 Методичні рекомендації до виконання завдань контрольної роботи.....	26
5 Методичні вказівки до виконання теоретичних завдань.....	26
6 Методичні вказівки до виконання практичних завдань.....	32
Інформаційно-методичне забезпечення.....	37

ВСТУП

Ефективна діяльність суб'єктів господарювання, представників малого та середнього бізнесу у перспективі, забезпечення високих темпів їхнього розвитку і зростання конкурентоспроможності в умовах ринкової економіки залежить від рівня їх інвестиційної активності та діапазону інвестиційної діяльності. Інвестиційна діяльність нерозривно пов'язана з оцінкою стану та прогнозуванням розвитку інвестиційного ринку. Важливе значення при цьому має вміння вигідно розмістити кошти, правильно оцінити інвестиційну привабливість об'єктів інвестування. Адже показником ефективної економіки є не обсяги залучення інвестицій, а раціональність їх використання з метою забезпечення процесу розширеного відтворення. Крім того, нові організаційно-правові відносини між суб'єктами інвестиційної діяльності для ефективного здійснення різних форм інвестицій вимагають глибоких теоретичних і практичних знань. Такі теоретичні та практичні знання і повинно надати студентам вивчення курсу «Інвестування».

I САМОСТІЙНА РОБОТА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ РІЗНИХ ВИДІВ

1 Методологічні основи інвестування

Еволюція поглядів на сутність та природу інвестицій. Основні задачі вивчення економіки і організації інвестиційної діяльності. Сутність, цілі і завдання методологічних систем управління інвестиціями та їх підсистеми. Класифікація інвестицій згідно класичній теорії та сучасним тенденціям.

Контрольні питання

1. У чому полягає еволюція поглядів на економічну сутність інвестиції?
2. Чи відрізняються погляди на значення інвестицій в розвитку економіки з розвитком економічної думки?
3. У чому полягає сутність дослідження проблематики прирощення капіталу у меркантилістів? Як це пов'язано з природою інвестиційної діяльності?
4. Як розкриваються питання стимулювання державою припливу іноземних інвестицій в працях німецьких меркантилістів (камералістів)?
5. Чим характеризуються погляди А. Сміта та Д. Рікардо на природу інвестицій?
6. У чому сутність інвестиційної теорії Н. Сеніора?
7. Охарактеризуйте погляди Дж. Ст. Мілля та їх роль в розвитку інвестиційної теорії.
8. Чим зумовлений внесок К. Маркса в розвитку теорії інвестицій?
9. Яким проблемам інвестування присвячені наукові пошуки А. Маршалла?
10. У чому полягає сутність інвестицій у працях Дж. М. Кейнса?
11. Який внесок наукових здобутків І. Фішера у контексті розвитку теорії інвестицій?
12. В чому полягає економічна сутність інвестиції?
13. За якими ознаками класифікують інвестиції та які основні різновиди виділяються?
14. Як впливає співвідношення між інвестиціями та заощадженнями на макrorівні на розвиток країни?

Література: [1], [3], [6], [7], [8], [9], [10], [11], [12], [13], [14].

2 Суб'єкти і об'єкти інвестиційної діяльності

Поняття про сферу інвестиційної діяльності. Моделі поведінки підприємств на ринку інвестицій. Поняття, сутність та класифікація суб'єктів інвестиційної діяльності. Опис об'єктів інвестиційної діяльності та їх класифікація.

Контрольні питання

1. У чому полягає специфіка ринкової моделі реалізації інвестиційного процесу? Які основні етапи інвестиційного процесу?
2. У чому полягає відмінність між інвестиційним процесом та інвестиційною діяльністю?
3. Яких можна виділити основних учасників інвестиційного процесу?
4. Що означає поняття "суб'єкт інвестиційної діяльності"?
5. Які функції інвестора?
6. Наведіть класифікацію інвесторів.
7. У чому основна відмінність стратегічного інвестора від портфельного?
8. Які цілі у інституційних інвесторів? Які види інституційного інвестування і в чому різниця між ними?
9. Як здійснюється взаємодія між об'єктами та суб'єктами інвестиційної діяльності?
10. Які види об'єктів інноваційної діяльності? Наведіть приклади об'єктів різних видів.
11. Які особливості здійснення інвестування в різні об'єкти інвестиційної діяльності?

Література: [1], [3], [4], [5], [6], [7], [8], [9], [16], [19], [20], [21].

3 Інвестиції в засоби виробництва (реальні інвестиції)

Особливості та форми здійснення реальних інвестицій. Етапи формування політики управління реальними інвестиціями. Вибір і оцінка програм управління реальними інвестиціями.

Контрольні питання

1. Які основні форми відтворення реальних інвестицій?
2. Чим відрізняються між собою основне та супутнє інвестування?
3. У чому полягає сутність інноваційної форми інвестицій? Які стратегічні та тактичні завдання діяльності підприємства пов'язані та забезпечуються реалізацією такими інвестиціями?
4. Які основні особливості оцінки ефективності здійснення реальних інвестицій та інвестицій в інноваційній сфері?
5. Яка структура засобів промислового призначення інвестиційної сфери?
6. Як впливає амортизаційна політика на обсяги інвестиції в основний та оборотний капітал підприємства?
7. Які є основні методи нарахування амортизації? Чи впливає вибір певного методу на активізацію інвестиційної діяльності підприємства? Чому?
8. Що характеризує структура капітальних вкладень?
9. Як пов'язані між собою інтелектуальні та реальні інвестиції?
10. Які основні форми реалізації інтелектуальних інвестицій найживаніші сьогодні в Україні? У високорозвинених країнах? Чому?

Література: [2], [3], [4], [7], [8], [9], [16], [17], [18], [24].

4 Фінансові інвестиції

Особливості та форми здійснення фінансових інвестицій. Етапи формування політики управління фінансовими інвестиціями. Оцінка інвестиційних якостей фінансових інструментів інвестування. Види ризиків фінансових інструментів інвестування та їх оцінка.

Контрольні питання

1. Фінансові інвестиції та специфіка їх здійснення
2. Які з ознак класифікації спільні для всіх видів цінних паперів?
3. Чим відрізняється ринок цінних паперів від фондового ринку?
4. Які основні ознаки класифікації привілейованих акцій?
5. Чим характеризуються інвестиційні властивості цінних паперів?
6. Щодо яких видів цінних паперів не розглядаються інвестиційні властивості? Чому?
7. Назвіть основні ознаки класифікації акцій. Які види акцій найбільш поширені? Чому?
8. Порівняйте прості та привілейовані акції.
10. Які основні види цінних паперів виділяються у світовій та вітчизняній практиці? Які існують види облігацій?
11. Які функції виконують державні облігації в економіці країни?
12. У чому особливості місцевих (регіональних) облігацій?
13. З якою метою різні структури здійснюють випуск облігацій?
14. Права та обов'язки, які виникають між власниками облігацій та емітентами.
15. Які фактори визначають інвестиційні властивості державних цінних паперів? Яка мета випуску державних цінних паперів?
16. Що таке «ощадний сертифікат» та які існують їх види? Які особливості застосування ощадних сертифікатів під час їх випуску на ринок цінних паперів України?
17. Дайте характеристику приватизаційних паперів.
18. Особливості правового регулювання ринку приватизаційних паперів в Україні.
19. Які фактори впливають на доходність інвестиційних операцій з цінними паперами?

Література: [1], [2], [3], [4], [18,] [19,] [24], [27], [29].

5 Залучення іноземного капіталу

Умови виникнення сприятливої середовища для залучення іноземного капіталу. Види іноземних інвестицій, особливості їх залучення. Особливості роботи вітчизняних суб'єктів інвестиційної діяльності з іноземними інвесторами. Державна політика щодо залучення іноземних інвестицій. Методи та інструменти стимулювання державою іноземних інвестицій.

Контрольні питання

1. Які основні способи проникнення іноземного капіталу на світові ринки існують у сучасних умовах?
2. Які існують форми та види іноземних інвестицій? В чому сутність кожної з них?
3. Які спільні риси характерні для традиційних форм іноземного інвестування?
4. Які можна виділити нові форми іноземного інвестування? Які з них найбільш вживані щодо України?
5. З чим пов'язана необхідність вивозу капіталу з країн?
6. Які основні мотиви іноземного інвестора є визначальними для його діяльності в країні-реципієнті?
7. Які заходи можна віднести до стимулюючих, а які призводять до обмеження іноземного інвестування?
11. У чому полягає сутність режиму іноземного інвестування та які функції виконує його запровадження?
12. Які пільги передбачені іноземним інвесторам в Україні?
13. У яких формах мають право здійснювати свою діяльність іноземні інвестори в Україні?

Література: [1], [2], [3], [4], [16], [17], [18], [19], [20].

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ (МОДУЛЬ 1)

1. За характером використання капіталу в інвестиційному процесі розрізняють такі основні види інвестицій

- 1) реальні і фінансові
- 2) валові, реноваційні й чисті
- 3) короткострокові й довгострокові
- 4) первинні, реінвестиції й дезінвестиції

2. За відтворювальною спрямованістю розрізняють такі основні види інвестицій

- 1) валові, реноваційні й чисті
- 2) внутрішні і зовнішні
- 3) короткострокові й довгострокові
- 4) первинні, реінвестиції й дезінвестиції

3. Реінвестиції являють собою повторне використання капіталу в інвестиційних цілях за умови попереднього його звільнення в процесі реалізації раніше обраних інвестиційних проектів, товарів або фінансових інструментів інвестування.

1. Так
2. Ні

4. Інвестиції які характеризують загальний обсяг капіталу, інвестуємого у відтворення основних засобів і нематеріальних активів у певному періоді. В економічній теорії дане поняття зв'язується, як правило, із вкладенням капіталу в реальний сектор економіки. На рівні підприємства під цим терміном розуміють загальний обсяг інвестування.

- 1) первинні інвестиції
- 2) державні інвестиції
- 3) валові інвестиції
- 4) реноваційні інвестиції

5. Не є основною найбільш характерною стадією інвестиційного процесу:

- 1) проведення передінвестиційних досліджень.
- 2) інвестиційне проектування.
- 3) ресурсне забезпечення інвестиційного проекту.
- 4) ліквідація створеного об'єкту.

6. Об'єктами інвестування є основні фонди і оборотні засоби, цінні папери, цільові грошові вклади, науково-технічна продукція, інші об'єкти власності, майнові права і права на інтелектуальну власність.

1. Так
2. Ні

7. Реальні інвестиції є найефективнішим інструментом забезпечення високих темпів розвитку і диверсифікації діяльності підприємств та організацій згідно з обраною ними економічною стратегією.

1. Так
2. Ні

8. Під матеріально-технічним змістом інвестицій розуміється частина видатків, пов'язаних з монтажем технологічного обладнання, пусканалагоджувальними роботами, придбанням машин та механізмів, а також з підготовкою та будівництвом споруд у межах інвестицій.

1. Так
2. Ні

9. Поточні фінансові інвестиції – це

- 1) інвестиції, що утримуються підприємством до їх погашення
- 2) інвестиції в асоційовані та дочірні підприємства
- 3) інвестиції у спільну діяльність зі створенням юридичної особи контрольними учасниками
- 4) еквіваленти грошових коштів

10. Інструменти, що не надають права власності, тобто за якими емітент несе зобов'язання повернути інвестовані в його діяльність кошти у визначений термін, але не надають їх власникам право на участь в управлінні справами емітента.

- 1) пайові цінні папери
- 2) боргові цінні папери
- 3) похідні цінні папери

11. Інвестиції у формі позикового капіталу - це

- 1) створення за кордоном промислових підприємств, скупка акцій
- 2) вивезення торговельного капіталу для будівництва торговельних підприємств, складських приміщень
- 3) позики містам, урядам, банкам

12. Реальні об'єкти вкладень – це

- 1) довгострокові вкладення коштів у галузі матеріального виробництва
- 2) міжнародна фінансово-кредитна діяльність
- 3) підготовка спеціалістів, передача досвіду, ліцензій і ноу-хау, спільні наукові розробки

13. Прямі вкладення в сусідній країні, метою яких є мінімізація витрат порівняно з материнською компанією - це

- 1) трансконтинентальні
- 2) транснаціональні вкладення
- 3) транс світові

14. У рамках політики імпортозаміщення наголошується на захисті нових та слабозвинених галузей промисловості.

1. Так
2. Ні

15. За об'єктами вкладення капіталу розрізняють такі основні види інвестицій

- 1) реальні і фінансові
- 2) валові, реноваційні й чисті
- 3) короткострокові й довгострокові
- 4) первинні, реінвестиції й дезінвестиції

16. Дезінвестиції являють собою процес вилучення раніше інвестованого капіталу з інвестиційного обороту без наступного його використання в інвестиційних цілях

1. Так
2. Ні

17. Об'єктами інвестиційної діяльності можуть бути державні органи влади, фізичні та юридичні особи України та інших держав.

1. Так
2. Ні

18. Суб'єкт інвестиційної діяльності, що ставить своєю метою придбання контрольного пакета акцій (переважної частки статутного капіталу).

- 1) портфельний інвестор
- 2) інституційний інвестор
- 3) індивідуальний інвестор
- 4) стратегічний інвестор

19. Нетто – інвестиції разом із реінвестиціями утворюють

- 1) реальні інвестиції
- 2) реноваційні інвестиції
- 3) бруто-інвестиції
- 4) дезінвестиції

20. За матеріально-технічним змістом реальні інвестиції являють собою частину видатків інвестора, не пов'язаних з:

- 1) виконанням будівельно-монтажних робіт
- 2) придбанням обладнання та його монтажем
- 3) підвищенням заробітної платні працівників
- 4) пусконаладжувальними роботами

21. Деривативні цінні папери - це

- 1) чеки, прості векселі
- 2) накладні, коносаменти, складські сертифікати
- 3) акції, облігації, депозитні сертифікати
- 4) фінансові ф'ючерси, опціони

22. Інструменти, що надають право власності, тобто цінні папери, за якими емітент не несе зобов'язань повернути інвестовані в його діяльність кошти, але які засвідчують участь у статутному капіталі, надають їх власникам право на участь в управлінні справами емітента та одержання частини прибутку у вигляді дивідендів та/або частини майна при ліквідації емітента.

- 1) пайові цінні папери
- 2) боргові цінні папери
- 3) похідні цінні папери

23. Інвестиції у формі виробничого капіталу – це

- 1) створення за кордоном промислових підприємств, скупка уже існуючих, скупка акцій
- 2) вивезення торговельного капіталу для будівництва торговельних підприємств, складських приміщень
- 3) позики містам, урядам, банкам

24. Фінансові об'єкти вкладень – це

- 1) довгострокові вкладення коштів у галузі матеріального виробництва
- 2) міжнародна фінансово-кредитна діяльність
- 3) підготовка спеціалістів, передача досвіду, ліцензій і ноу-хау, спільні наукові розробки

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

6 Обґрунтування доцільності інвестицій

Обґрунтування і вибір інвестиційної стратегії підприємства. Принципи розробки планів реалізації інвестицій. Поняття беззбитковості та окупності інвестицій. Розрахунок дисконтованого строку окупності інвестицій. Економічне оцінювання інвестиційної діяльності. Необхідність дисконтування економічного ефекту. Розрахунок дисконтованого економічного ефекту.

Контрольні питання

1. У чому полягає економічна сутність концепції вартості грошей у часі?
2. Який економічний зміст альтернативної вартості?
3. Як змінюється майбутня вартість грошей при збільшенні тривалості інвестування?
4. Яка вартість грошей є реальною: майбутня чи теперішня?
5. Який грошовий потік називається ануїтетом?
6. Що дає можливість визначити розрахунок теперішньої та майбутньої вартості ануїтету? У яких випадках їх доцільно використовувати? Наведіть приклади.
7. Поясніть особливості застосування схем пренумерандо та постнумерандо.
8. В чому полягає основна схема оцінки ефективності інвестицій без урахування та з урахуванням зміни вартості грошей у часі?
9. Що означає результат застосування методу *NPV*?
10. Як змінюється значення чистої теперішньої вартості при збільшенні ставки дисконту?
11. Поясніть графічно сутність методу внутрішньої норми рентабельності проекту.
12. Яким методом слід скористатися при порівнянні оцінки ефективності інвестицій у проекти, коли важко або неможливо оцінити грошові потоки від їх освоєння?

Література: [3], [4], [16], [17], [18], [19], [18], [20], [21], [25], [26].

7 Інвестиційні проекти

Сутність та види інвестиційних проектів. Етапи формування і підготовки інвестиційного проекту. Оцінка ефективності інвестиційних проектів. Оцінка ризиків інвестиційних проектів.

Контрольні питання

1. Що таке проект? Чим проект відрізняється від програми та плану?
2. Які особливості інвестиційних проектів?
3. Чим відрізняється звичайний проект від інвестиційного?

4. Які основні класифікаційні ознаки проектів?
5. Що таке фази та стадії циклу проекту?
6. Які проекти відносять до взаємовиключних? До синергійних?
7. Які основні підходи виділяються щодо визначення циклу проекту?
8. Чим відрізняється ТЕО проекту від бізнес-плану?
9. Які основні проблеми виникають при розрахунку початкової вартості проекту? З чим пов'язані заниження вартості та помилки в розрахунках початкової вартості?
10. Які основні аспекти аналізуються у ході проведення експертизи інвестиційних проектів?

Література: [3], [4], [15], [16], [17], [18], [20], [21], [22], [24], [20].

8 Фінансове забезпечення інвестиційних проектів

Класифікація інвестиційних ресурсів та політика їх управління. Методи розрахунку обсягів інвестиційних ресурсів. Схеми фінансування реальних інвестиційних проектів. Оцінка вартості інвестиційних ресурсів. Ціна капіталу. Методи оптимізації структури інвестиційних ресурсів підприємства.

Контрольні питання

1. Які основні переваги використання власних джерел фінансування інвестицій?
2. Назвіть основні недоліки у використанні залучених джерел в інвестиційних цілях?
3. Які основні переваги використання позикових джерел фінансування?
4. Назвіть основні недоліки у використанні позикових джерел в інвестиційних цілях?
5. Які основні типи фінансування інноваційних проектів?
6. Що таке регрес?
7. Назвіть основні способи залучення капіталу в інвестиційних цілях. Що таке лізинг?
10. Як співвідносяться поняття "лізинг" та "оренда"?
11. Назвіть основні типи лізингу та охарактеризуйте їх.
12. Поясніть сутність фінансування інвестицій на консорційних засадах.
14. У чому основні відмінності між субсидюванням, датуванням, отриманням грантів, субвенціями, спонсорством та донорством?

Література: [1], [3], [4], [5], [6], [15], [16], [17], [20], [21], [23], [24].

9 Менеджмент інвестицій

Теоретичні основи інвестиційного менеджменту. Сутність, цілі і завдання інвестиційного менеджменту. Методологічні системи інвестиційного менеджменту. Системи і методи інвестиційного аналізу. Системи і методи інвестиційного контролю. Методичні інструменти інвестиційного менеджменту.

Контрольні питання

1. Назвіть основну мету управління інвестиційною діяльністю.
2. У чому полягає сутність технології управління інвестиційною діяльністю?
3. Які можна виділити функції управління інвестиційною діяльністю?
4. У чому сутність інвестиційної привабливості? Які є рівні її визначення?
6. Які фактори утворюють інвестиційний клімат України в сучасних умовах?
8. Охарактеризуйте інвестиційну стратегію її види, параметри та показники.
9. Охарактеризуйте методи розробки інвестиційної стратегії.
10. Охарактеризуйте зміст портфельного інвестування.
11. Назвіть основні принципи формування інвестиційного портфелю.
12. Визначте, які види інвестиційних портфелів можуть бути сформовані підприємствами.
13. Визначте основні завдання інвестиційного менеджменту?
15. Як співвідносяться між собою інвестиційна привабливість підприємства та його життєвий цикл?
16. Назвіть основні принципи формування інвестиційного портфеля.
17. Які є типи інвестиційних портфелів?
18. Яка процедура прийняття інвестиційних рішень на різних рівнях?
19. Назвіть основні види інвестиційного аналізу.
20. Які основні показники розраховуються при проведенні інвестиційного аналізу?

Література: [3], [4], [15], [16], [17], [18], [20], [21], [23], [24], [25].

10 Організаційно-правове регулювання взаємодій суб'єктів інвестиційної діяльності

Основні положення Закону України «Про інвестиційну діяльність». Основні державні інструменти стимулювання інвестиційної діяльності вітчизняних суб'єктів інвестиційної діяльності. Основні принципи і методи державної політики щодо залучення іноземного капіталу.

Контрольні питання

1. Як впливає співвідношення між інвестиціями та заощадженнями на макрорівні на розвиток країни?
2. У чому полягає специфіка ринкової моделі реалізації інвестиційного процесу? Які основні етапи інвестиційного процесу?
3. У чому полягає відмінність між інвестиційним процесом та інвестиційною діяльністю?
4. Яких можна виділити основних учасників інвестиційного процесу?
5. В чому полягають особливості державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні?

6. Які важелі стимулювання інвестиційних процесів застосовує держава?
7. Які основні принципи формування державної інвестиційної політики?
8. Як відбувається оптимізація інвестиційних відносин між державою і суб'єктами інвестиційної діяльності?

Література: [1], [2], [3], [4], [15], [16], [23], [27].

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ (МОДУЛЬ 2)

1. Для розрахунку майбутньої вартості грошей використовується формула:

1. $FV = PV(1+r)^t$

2. $K_o = \frac{1}{(1+r)^t}$

3. $ROI = \frac{P_{tax}}{I_{total}}$

2. Для розрахунку рентабельності інвестицій використовується формула:

1. $FV = PV(1+r)^t$

2. $K_o = \frac{1}{(1+r)^t}$

3. $ARR = \frac{\sum_{t=1}^n FNP_t}{0,5I_o}$

4. $ROI = \frac{P_{tax}}{I_{total}}$

3. Потік платежів, всі елементи якого розподілені в часі так, що інтервали між будь-якими двома послідовними платежами постійні, називають

- 1) фінансовою рентою чи ануїтетом
- 2) чистим приведеним доходом
- 3) нормою прибутку
- 4) разовими платежами

4. Для розрахунку індексу (коефіцієнту) доходності використовується формула:

1.
$$T = \frac{I_0}{\sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t}}$$

2.
$$ID = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t}}{I_0}$$

3.
$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t} - \sum_{t=1}^n \frac{I_0}{(1+r)^t}$$

4.
$$IRR = r \Rightarrow \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t} - I_0 = 0,$$

5. Інвестиційні проекти за складністю поділяються на:

- 1) монопроекти, мультипроекти, мегапроекти
- 2) звичайної якості та бездефектні
- 3) короткострокові, середньострокові та довгострокові
- 4) взаємовиключні, заміщувальні, синергійні

6. Інвестиційний проект – це комплекс взаємопов'язаних заходів, розроблених для досягнення інвестиційних цілей протягом заданого часу при встановлених ресурсних обмеженнях.

1. Так
2. Ні

7. Інвестиційна фаза має такі стадії:

- 1) визначення інвестиційних можливостей, аналіз альтернативних варіантів і попередній вибір проекту - попереднє техніко - економічне обґрунтування, висновок по проекту і рішення про інвестування
- 2) встановлення правової, фінансової та організаційної основ для здійснення проекту, придбання і передача технологій, детальне проектне опрацювання і укладання контрактів, придбання землі, будівельні роботи і встановлення обладнання, перед виробничий маркетинг, набір і навчання персоналу, здача в експлуатацію та запуск
- 3) ідентифікація, розробка, експертиза, переговори, реалізація, завершальна оцінка

8. Одними з власних джерел фінансування діяльності підприємств є:

- 1) довгостроковий банківський кредит
- 2) прямі інвестиції
- 3) амортизація
- 4) державні субсидії

9. Не відноситься до власних джерел фінансування:

- 1) нерозподілений прибуток
- 2) сальдо позареалізаційних доходів
- 3) амортизація
- 4) виторг від списання надходжень активів

10. Спосіб вторинного отримання доходів шляхом вкладення у цінні папери прибутку, одержаного від первинних інвестицій у підприємництво – це

- 1) трастинг
- 2) самофінансування
- 3) акціонування
- 4) форфейтинг

11. Основною метою інвестиційного менеджменту є визначення напрямків, методів, способів, механізмів та форм інвестування з метою підвищення ефективності функціонування та забезпечення подальшого розвитку фірми.

1. Так
2. Ні

12. Данний аналіз базується на розрахунку співвідношення різних абсолютних показників інвестиційної діяльності підприємства між собою.

- 1) горизонтальний (трендовий) аналіз
- 2) вертикальний або структурний інвестиційний аналіз
- 3) порівняльний інвестиційний аналіз
- 4) аналіз фінансових коефіцієнтів

13. За обсягами аналітичного дослідження інвестиційний аналіз підрозділяється на:

- 1) повний і тематичний
- 2) внутрішній і зовнішній
- 3) експрес-аналіз і фундаментальний аналіз
- 4) попередній, поточний і наступний

14. Інвестиційний портфель, за яким загальний рівень портфельного ризику наближається до середньо-ринкового – це

- 1) Консервативний портфель
- 2) Поміркований (компромісний) портфель
- 3) Агресивний (спекулятивний) портфель

15. Встановлена державою система різних видів податків, що практично визначають таку систему перерозподілу доходів підприємств і громадян країни, яку держава вважає оптимальною для формування дохідної частини бюджету і збереження у підприємств і підприємців ринкових стимулів до роботи та отримання прибутків - це

- 1) державна інвестиційна політика
- 2) грошово-кредитна політика
- 3) бюджетні важелі
- 4) регіональна інвестиційна стратегія

16 Для розрахунку середньої ставки доходу використовується формула:

1. $FV = PV(1+r)^t$

2. $K_d = \frac{1}{(1+r)^t}$
 $\sum_{t=1}^n FNP_t$

3. $ARR = \frac{n}{0,5I_o}$

4. $ROI = \frac{P_{tax}}{I_{total}}$

17. Для розрахунку дисконтованого строку окупності проекту використовується формула:

1. $T = \frac{I_0}{\sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t * t}}$

2. $ID = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t}}{I_0}$

3. $NPV = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t} - \sum_{t=1}^n \frac{I_0}{(1+r)^t}$

4. $IRR = r \Rightarrow \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t} - I_0 = 0,$

18. Інвестиційні проекти за с наслідками поділяються на:

- 1) монопроекти, мультипроекти, мегапроекти
- 2) звичайної якості та бездефектні
- 3) короткострокові, середньострокові та довгострокові
- 4) взаємовиключні, заміщувальні, синергійні

19. Предінвестиційна фаза має такі стадії:

- 1) визначення інвестиційних можливостей, аналіз альтернативних варіантів і попередній вибір проекту - попереднє техніко - економічне обґрунтування, висновок по проекту і рішення про інвестування
- 2) встановлення правової, фінансової та організаційної основ для здійснення проекту, придбання і передача технологій, детальне проектне опрацювання і укладання контрактів, придбання землі, будівельні роботи і встановлення обладнання, перед виробничий маркетинг, набір і навчання персоналу, здача в експлуатацію та запуск
- 3) ідентифікація, розробка, експертиза, переговори, реалізація, завершальна оцінка

20. Інвестиційні ресурси підприємства являють собою деякі окремі форми капіталу, що залучається ним для здійснення вкладень в об'єкти реального і фінансового інвестування.

1. Так
2. Ні

21. Залученими джерелами фінансування є:

- 1) виторг від списання надходжень активів
- 2) амортизація
- 3) статутний фонд
- 4) цільовий державний кредит

22. Спосіб підтримки будь-яких проектів урядом чи місцевими організаціями влади – це

- 1) самофінансування
- 2) боргове фінансування
- 3) дотування
- 4) форфейтинг

23. Інвестиційна стратегія - це процес формування системи цілей інвестиційної діяльності та вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення з метою забезпечення подальшого розвитку на основі прогнозування умов реалізації інвестиційних задумів, врахування кон'юнктури інвестиційного ринку як у цілому, так й в окремих його сегментах.

1. Так
2. Ні

24. Даний аналіз базується на вивченні динаміки окремих показників інвестиційної діяльності в часі. У процесі використання цієї системи аналізу розраховуються темпи росту (приросту) окремих інвестиційних показників за ряд періодів і визначаються загальні тенденції їхньої зміни (тренда).

- 1) горизонтальний (трендовий) аналіз
- 2) вертикальний або структурний інвестиційний аналіз
- 3) порівняльний інвестиційний аналіз
- 4) аналіз фінансових коефіцієнтів

25. За глибиною аналітичного дослідження інвестиційний аналіз підрозділяється на:

- 1) повний і тематичний
- 2) експрес-аналіз і фундаментальний аналіз
- 3) аналіз інвестиційної діяльності підприємства в цілому, аналіз діяльності окремих "центрів інвестицій" підприємства й аналіз окремих інвестиційних операцій підприємства
- 4) попередній, поточний і наступний.

II ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1 ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ

Контрольна робота з дисципліни «Інвестування» має своєю метою перевірити та закріпити теоретичні знання з курсу. Питання, включені до контрольної роботи, охоплюють такі основні теми курсу, як:

Методологічні основи інвестування.

Суб'єкти і об'єкти інвестиційної діяльності.

Інвестиції в засоби виробництва.

Фінансові інвестиції.

Залучення іноземного капіталу.

Обґрунтування доцільності інвестицій.

Інвестиційні проекти.

Фінансове забезпечення інноваційних проектів.

Менеджмент інвестицій.

Організаційно-правове регулювання взаємодій суб'єктів інвестиційної діяльності.

Студенти повинні засвоїти основи теорії і практики інвестиційної діяльності, сформувати систему знань з управління інвестиціями, вміти визначати стратегію і тактику інвестиційного забезпечення суб'єктів господарювання, опанувати принципами управління інвестиціями на підприємстві, вміти знаходити оптимальні інвестиційні рішення.

Контрольна робота створена таким чином, що вона дозволяє здійснити контроль за теоретичним засвоєнням матеріалу, перевіряє вміння студентів самостійно мислити, а також вміння втілювати отримані знання при вирішенні практичних завдань. Тому дана контрольна робота являє собою комплексне завдання, що складається з 5-х частин, два з яких – теоретичні і три – практичні.

При виконанні контрольної роботи студенти повинні знайти правильні відповіді на теоретичні запитання, знати основну термінологію з курсу, базові поняття й визначення, а також вміти застосовувати теоретичні знання для правильного вирішення практичних завдань контрольної роботи. Крім цього, при отриманні результатів практичних завдань слід проаналізувати отримані результати, а також обґрунтувати їх, дати розгорнуте пояснення і запропонувати заходи щодо поліпшення результатів, якщо вони не досить задовільні.

Завдання виконуються згідно з варіантом, по номеру залікової книжки. Тексти і критерії оцінювання завдань, а також список рекомендованої літератури з курсу викладені у даних методичних вказівках.

2 ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

В-1

1. Розкрити сутнісну характеристика інвестицій. Їх склад і структура.
2. Обґрунтувати роль фінансових інвестицій для становлення і розвитку ринкових відносин.

В-2

1. Пояснити поняття, різновиди та структура капітальних вкладень. Розвиток структури капіталовкладень.
2. Розкрити поняття дивідендів. Обчислення їх обсягу. Обґрунтування економічної доцільності придбання акцій інвестором

В-3

1. Перелічити та розкрити джерела фінансування капіталовкладень. Структура джерел фінансування.
2. Розкрити функціонально-елементний склад інвестицій підприємства. Різновиди інвестицій.

В-4

1. Обґрунтувати умови залучення і використання фінансових інвестицій в умовах ринкової економіки.
2. Пояснити оцінювання ефективності виробничих і фінансових інвестицій. Поняття ефекту.

В-5

1. Розкрити порядок одержання фінансових ресурсів від продажу акцій. Розрахунок суми фінансових ресурсів від продажу акцій.
2. Навести порядок розрахунку обсягів потрібних виробничих інвестицій з урахуванням економічної ситуації на ринку і на підприємстві.

В-6

1. Розкрити чинники підвищення ефективності використання фінансових і виробничих інвестицій. Сукупність чинників, що впливають на рівень ефективності інвестицій.
2. Обґрунтувати об'єктивну необхідність залучення іноземних інвестицій для розвитку і підвищення ефективності діяльності підприємства.

В-7

1. Розкрити основні типи прямих іноземних інвестицій. Можливі види і форми іноземних інвестицій.
2. Державне регулювання іноземного інвестування в економіку України. Чинне законодавство України щодо іноземних інвестицій.

В-8

1. Розкрити поняття ефективності інвестицій. Ефективність інвестицій для іноземного інвестора і вітчизняних підприємств.
2. Розкрити поняття і види цінних паперів. Порядок їх випуску, обігу і використання.

В-9

1. Навести та пояснити основи методології визначення ефективності виробничих і фінансових інвестицій. Методика оцінювання виробничих інвестицій.
2. Державне регулювання та масштаби обігу цінних паперів.

В-10

1. Розкрити сутність інвестиційних проектів підприємств і організацій. Економічне обґрунтування інвестиційних проектів.
2. Вибір найпривабливішого інвестиційного проекту з декількох альтернатив. Розрахунок середньорічної суми прибутку при експлуатації виробничого об'єкту як показника економічної ефективності інвестиційного проекту.

3 ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Визначити доцільність інвестування у альтернативні проекти за даними таблиці. Для розрахунку використати методи: ARR, PP, PI, DPP, NPV, IRR. (Ставка дисконту 15%).

Вихідні дані (згідно варіанту):

Надходження (за роками), тис. грн.			
Варіанти	1 рік	2 рік	3 рік
1	-4000	2000	2765
2	-2000	1200	1500
3	-4300	2400	2860
4	-1200	1000	1300
5	-4500	3400	2700
6	-2500	2000	1300
7	-3000	4000	2400
8	-1500	1500	2500
9	-1000	2500	3700
10	-2500	1600	2600

2. Визначити майбутню вартість вкладу і суму складного відсотка за весь період інвестування проекту при наступних умовах.

Вихідні дані (згідно варіанту)

Найменування	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Начальна сума вкладу, ум. од.	800	850	900	950	1000	1050	1100	1150	1200	1250
Відсоткова ставка, що використовується для розрахунку складних відсотків (встановлюється в квартал), у %	10	15	20	25	10	15	20	25	20	25

Загальний період інвестування – 1 рік.

4 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Обсяг відповіді на кожне запитання повинен бути не менше 10 друкованих сторінок на форматі А-4.

При виконанні теоретичних завдань треба охопити та висвітлити певні питання, що стосуються даної теми. Для того, щоб студенти змогли усвідомити і знайти повну інформацію, що стосується кожного з питань контрольної роботи, нижче наводиться скорочений склад кожної з тем контрольної роботи з вказівкою тих запитань та термінів, що їх треба вивчити, засвоїти та відобразити у відповідях контрольної роботи. Вказівки до виконання теоретичних запитань даються у порядку їх викладення.

5 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

В-1

1 Сутнісна характеристика інвестицій. Їх склад і структура

Відповідаючи на це питання, треба розкрити сутність та значення інвестицій, описати їх якості як суб'єкта економічної діяльності підприємства. Надати докладний опис складу інвестицій підприємства, пояснити особливості складу інвестицій різних видів, охарактеризувати їх основні елементи, надати порівняльну характеристику складу інвестицій різних видів. Особливо треба звернути увагу на особливості і відміну структури різних видів інвестицій підприємства, навести приклади інвестицій різних видів та проаналізувати їх структуру.

2 Роль фінансових інвестицій для становлення і розвитку ринкових відносин

У відповіді на це питання треба приділити увагу характеристиці інвестиційної діяльності у період становлення ринкових відносин та підкреслити значенні інвестиційних процесів для розвитку ринкової економіки, навести приклади та проаналізувати їх. Продемонструвати неможливість становлення ринкових відносин без безперервного розвитку інвестиційних процесів, особливо зупинитися на необхідності залученні фінансових інструментів інвестування для успішного розвитку ринкової економіки. Докладно пояснити ці процеси на прикладах операцій з цінними паперами (акціями, облігаціями, сертифікатами тощо).

В-2

1 Поняття, різновиди та структура капітальних вкладень. Розвиток структури капіталовкладень

Відповідаючи на це питання треба пояснити різницю між поняттями «інвестиції» та «капітальні вкладення», дати визначення поняттю «капітальні вкладення». Проаналізувати роль капітальних вкладень в інвестиційній

діяльності підприємства, їх значення для розвитку підприємства та підвищення його ринкової вартості. Обґрунтувати необхідність безперервного розвитку здійснення капітальних вкладень. Описати різновиди структури капіталовкладень. Навести приклади та дати порівняльну характеристику структурі різновидам капіталовкладень.

2 Поняття дивідендів. Обчислення їх обсягу. Обґрунтування економічної доцільності придбання акцій інвестором

У відповіді на це питання треба приділити увагу значенню величини дивідендів для оцінки доцільності здійснення фінансового інвестування та вибору фінансових інструментів. Привести методика розрахунку обсягів дивідендів за акціями та навести приклади розрахунку, дати пояснення. Надати методика розрахунку економічної ефективності доцільності здійснення фінансового інвестування. Зупинитися на різниці оцінки доцільності фінансового та реального інвестування.

В-3

1 Джерела фінансування капіталовкладень. Структура джерел фінансування

У відповіді на це питання треба класифікувати джерела інвестиційних ресурсів підприємства, надати характеристику різним джерелам: власним, залученим та позиковим. Пояснити значення для підприємства наявності та співвідношення обсягів внутрішніх та зовнішніх джерел фінансування. Дати пояснення поняттю оптимальної структури джерел фінансування, обґрунтувати на прикладах розрахунків оптимальний склад інвестиційних ресурсів підприємства. Розрахунок ефекту фінансового леверіджу як спосіб розрахунку оптимальної структури капіталу.

2 Функціонально-елементний склад інвестицій підприємства. Різновиди інвестицій

Відповідаючи на це питання, треба виділити структуру інвестицій з позиції характеру їх витрат та за функціональним призначенням, визначити сутність елемента інвестицій підприємства та надати їм порівняльну характеристику. Надати розгорнуту класифікацію інвестицій за різними ознаками: за об'єктами вкладення, за характером участі в інвестиційному процесі, за відтворюючою направленістю, за рівнем доходності, за періодом здійснення, за рівнем інвестиційного ризику, за рівнем ліквідності, за формами власності капіталу, за характером використання в інвестиційному процесі, тощо.

В-4

1 Умови залучення і використання фінансових інвестицій в умовах ринкової економіки

У відповіді на питання необхідно відобразити необхідність залучення фінансових інвестицій для розвитку підприємства та економіки в цілому, надати характеристику джерелам для здійснення фінансового інвестування, пояснити значення фінансового інвестування для розвитку ринкової економіки. Охарактеризувати методи стимулювання підприємств до залучення фінансових

інвестицій. Привести методику розрахунку доцільності здійснення фінансових інвестицій, надати приклади та проаналізувати їх.

2 Оцінювання ефективності виробничих і фінансових інвестицій. Поняття ефекту

Відповідаючи на питання, необхідно пояснити необхідність оцінювання ефективності інвестицій, дати визначення ефекту від інвестиційної діяльності, навести види ефектів. Пояснити різницю між оцінюванням реальних та фінансових інвестицій. Навести методику розрахунку економічного ефекту від здійснення різних видів інвестицій, основні показники економічної ефективності. Зупинитися на необхідності дисконтування результатів інвестиційної діяльності. Навести приклади розрахунку економічного ефекту від реальних інвестиційних проектів та оцінку деяких фінансових інструментів інвестування.

В-5

1 Порядок одержання фінансових ресурсів від продажу акцій. Розрахунок суми фінансових ресурсів від продажу акцій

У відповіді на питання треба пояснити значенні акціонування як одного з основних способів залучення фінансових ресурсів в інвестиційну діяльність, докладно описати процес продажу акцій та залученні додаткового капіталу від цього продажу, також навести класифікацій акцій за рівнем доходності та ліквідності з точки зору пріоритетів вкладення. Навести методику розрахунку обсягу фінансових ресурсів від продажу різних видів акцій, навести приклади розрахунків та проаналізувати.

2 Розрахунок обсягів потрібних виробничих інвестицій з урахуванням економічної ситуації на ринку і на підприємстві

Відповідаючи на питання, треба дати характеристику призначенню та структурі виробничих інвестицій, а також навести їх класифікацію, визначити значення здійснення виробничих інвестицій для розвитку підприємства і економіки взагалі. Пояснити взаємозв'язок між активністю виробничого інвестування і економічним розвитком, а також відобразити і пояснити взаємозв'язок між інвестиційними потребами і обсягами виробничого інвестування, привести приклади і проаналізувати.

В-6

1 Чинники підвищення ефективності використання фінансових і реальних інвестицій. Сукупність чинників, що впливають на рівень ефективності інвестицій

У відповіді на питання слід визначити поняття ефективною інвестицій та дати порівняльну характеристику оцінювання різних видів інвестицій – реальних та фінансових. Проаналізувати вплив внутрішніх і зовнішніх чинників на ефективність інвестиційної діяльності, виділити серед них те, що підвищують ефективність інвестицій, пояснити яким чином можна впливати на підвищення ефективності інвестиційної діяльності за рахунок активізації цих факторів, навести приклади активізації інвестиційних процесів.

2 Об'єктивна необхідність залучення іноземних інвестицій для розвитку і підвищення ефективності діяльності підприємства

При відповіді на питання слід розкрити поняття іноземних інвестицій, пояснити їх значення для розвитку економічних процесів в економіці країни, а також на мікрорівні. Розкрити способи залучення іноземних інвестицій, види іноземних інвестицій. Визначити чинники, що стимулюють залучення іноземних інвестицій в економіку країни, а також чинники залучення іноземних інвестицій у підприємства та їх значення для його розвитку та підвищення його прибутковості, ліквідності та ринкової вартості.

В-7

1 Основні типи прямих іноземних інвестицій. Можливі види і форми іноземних інвестицій

У відповіді на питання необхідно відзначити значення прямих іноземних інвестицій як основного та найбільш ефективного виду іноземного інвестування, охарактеризувати особливості прямого інвестування, надати порівняльну характеристику типам іноземних прямих інвестицій. Функції прямих іноземних інвестицій. Визначити різницю між здійснення приватних та державних іноземних інвестицій. Визначити коло суб'єктів, що можуть бути іноземними інвесторами. Надати порівняльну характеристику різним формам іноземного інвестування, визначити організаційні структури, що створюються іноземними інвесторами для здійснення інвестиційної діяльності в країні інвестування.

2 Державне регулювання іноземного інвестування в економіку України. Чинне законодавство України щодо іноземних інвестицій

Відповідаючи на питання, слід розкрити завдання держави щодо активізації іноземного інвестування в економіку країни, визначити чинники, о стимулюють іноземних інвесторів на залучення інвестицій, визначити сутність на напрями державної політики у цьому напрямі, охарактеризувати методи та інструменти державної політики щодо стимулювання іноземного інвестування, а також інструментарій підтримки організаційних структур, що створені іноземними інвесторами. Охарактеризувати основні типи інвестиційних режимів, надати їх порівняльну характеристику. Державні гарантії іноземним інвесторам.

В-8

1 Поняття ефективності інвестицій. Ефективність інвестицій для іноземного інвестора і вітчизняних підприємств

У відповіді на питання необхідно дати визначення ефективності інвестиційної діяльності, сутність економічної ефективності, її основні показники, визначити умови для виникнення позитивного економічного ефекту. Відзначити необхідність обґрунтування економічної ефективності інвестицій для іноземного інвестування. Документ для представлення інвестиційного проекту іноземному інвестору та особливості економічного обґрунтування проекту. Розрахунок основних показників ефективності інвестицій

дисконтований період окупності, чистий приведений дохід, індекс рентабельності проекту тощо.

2 Поняття і види цінних паперів. Порядок їх випуску, обігу і використання

У відповіді на питання слід визначити значення цінних паперів для здійснення фінансового інвестування і для залучення додаткових інвестиційних ресурсів. Надати порівняльну характеристику видам цінних паперів: за рівнем передбачуваності інвестиційного доходу, за рівнем ризику, пов'язаним з характером емітенту, за рівнем ризику і ліквідності, пов'язаним з періодом обігу, за рівнем ліквідності, пов'язаним з характером випуску і обігу тощо. Визначити особливості випуску, обігу та використання окремих видів цінних паперів. Визначити основні параметри оцінки інвестиційних якостей цінних паперів.

В-9

1 Основи методології визначення ефективності виробничих і фінансових інвестицій. Методика оцінювання виробничих інвестицій

Відповідаючи на питання, треба дати визначення поняттю ефективності інвестицій, порівняти поняття ефективності реальних та фінансових інвестицій. Надати класифікацію методів оцінки економічної ефективності інвестицій, відзначити переваги і недоліки, двох основних груп методів оцінювання ефективності – статичних та динамічних. Особливості оцінювання реальних інвестиційних проектів. Навести методику оцінювання реальних інвестиційних проектів за показниками ARR, PP, PI, DPP, NPV, IRR, навести приклади розрахунків та пояснити результати.

2 Державне регулювання та масштаби обігу цінних паперів

При відповіді на питання треба розкрити сутність Закону України «Про цінні папери і фондову біржу» та інших нормативних документів, пояснити його значення для регулювання ринку цінних паперів в Україні, пояснити політику держави щодо регулювання ринку цінних паперів. Функції та значення діяльності Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Регулювання державою особливостей сплати дивідендів та випуску привілейованих акцій, випуску облігацій. Значення та особливості державної облігаційної позики, державні облігації, державні казначейські зобов'язання та інші державні цінні папери. Розвиток ринку корпоративних облігацій.

В-10

1 Інвестиційні проекти підприємств і організацій. Економічне обґрунтування інвестиційних проектів

Відповідаючи на питання треба визначити поняття «інвестиційний проект», надати класифікацію інвестиційних проектів: за масштабністю, за терміном здійснення, за складністю, за наслідками прийняття рішень, за формами власності, за джерелами фінансування тощо. Пояснити особливості фінансування різних типів інвестиційних проектів. Розкрити сутність та етапи життєвого циклі інвестиційного проекту, особливості кожного з етапів. Структура інвестиційного проекту, структура основного документу – бізнес-

плану інвестиційного проекту, його основні розділи, розрахунок прибутковості, терміну окупності та точки беззбитковості інвестиційного проекту. Значення бізнес-плану для пошуків і залучення інвесторів.

2 Вибір найпривабливішого інвестиційного проекту з декількох альтернатив. Розрахунок середньорічної суми прибутку при експлуатації виробничого об'єкту як показника економічної ефективності інвестиційного проекту

У відповіді на питання треба обґрунтувати необхідність розрахунку економічної доцільності здійснення інвестиційного проекту, навести методику розрахунку основних показників ефективності інвестиційних проектів. Обґрунтувати необхідність значної кількості альтернатив для прийняття рішення щодо ефективного інвестування. Критерії, за якими здійснюється відбір інвестиційного проекту з декількох альтернатив. Формування грошових потоків за проектом, їх розрахунки та порівняння грошових потоків за альтернативними проектами. Розрахунок середньорічної суми прибутку як основного показника економічної ефективності інвестиційного проекту. Розрахунок інших основних показників ефективності інвестиційного проекту – чистого приведенного доходу, дисконтованого терміну окупності, індексу рентабельності тощо.

6 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

У першому завданні треба визначити доцільність інвестування за декількома основними методами розрахунку економічної ефективності: ARR, PP, PI, DPP, NPV, IRR.

Оцінка доцільності інвестицій — це прийняття рішення про те, варто чи не варто вкладати гроші у той або інший проект.

Інвестиції, що плануються, реалізуються та вже здійснені, набувають форми інвестиційних проектів. Однак, проекти потрібно підібрати, розрахувати, виконати, а головне - оцінити їх ефективність на підставі порівняння витрат на проект та результатів його реалізації.

Оцінка доцільності інвестицій вимагає здійснення різного роду фінансово-економічних розрахунків, пов'язаних з потоками грошових коштів у різні проміжки часу. Ключову роль у цих розрахунках відіграє оцінка зміни грошей у часі. Концепція такої оцінки базується на тому, що вартість грошей протягом часу змінюється з урахуванням норми прибутку на грошовому ринку, в якості якої зазвичай виступає норма позичкового капіталу (або відсотку).

Вихідним положенням при розгляді особливостей застосування концепції зміни вартості грошей у часі в інвестиційному аналізі є розуміння суті поняття «інвестиції» з позицій фінансової теорії, а саме: «обмін певної сьогоденної вартості придбання фінансових чи реальних активів на можливо невизначену майбутню вартість». Тим самим майбутня вартість, на яку очікує інвестор має компенсувати йому відмову від поточного споживання відповідної сьогоденної вартості.

Усі методи, за якими пропонується зробити розрахунки у завданні, відносяться до основних методів оцінки доцільності інвестицій і поділяються на статичні та динамічні. Статичні методи базуються на бухгалтерському обліку і виникли з традиційного бухгалтерського підходу до фінансової оцінки проекту. До них відносяться методи ARR, PP. Динамічні методи базуються на принципах економічної теорії і застосуванні концепції дисконтування.

Однією з головних переваг застосування статичних методів є простота розрахунку, проте недолік - неврахування зміни вартості грошей у часі. Подолати дію цього недоліку можливе завдяки застосування концепції дисконтування і, відповідно, приведення як витрат так і доходів до умов поточного року.

Статичні методи оцінки інвестицій

1 Метод визначення середньої ставки доходу (ARR)

Середня ставка доходу являє собою відношення середніх чистих доходів до середніх інвестицій.

Середня ставка доходу = середні річні майбутні доходи / половина початкових інвестицій

$$ARR = \frac{\sum_{t=1}^n FNP_t}{0,5I_0},$$

де FNP_t – майбутній чистий дохід у період t ;

I_0 – сума початкових інвестицій;

t – кількість періодів отримання доходу (інвестиційний цикл), $t = 1, \dots, n$.

Половина початкових інвестицій береться тому, що оптимальним вважається рівномірне нарахування амортизації.

Метод розрахунку періоду окупності інвестицій (PP):

Період окупності - це кількість часу, за який повністю відшкодовуються початкові інвестиції. Найпростіший спосіб підрахунку - поєднати інвестиційні витрати з очікуваними чистими грошовими потоками та визначити, коли ця сума дорівнює 0:

Чистий грошовий потік = очікуваний чистий дохід після сплати податків + амортизація.

Перевага цього методу – простота, а недоліки – на враховується зміна вартості грошей у часі.

Динамічні методи оцінки інвестицій

1 Чистий приведений дохід (ЧТВ, NPV) по інвестиційному проекту розраховується за формулою (при умові здійснення інвестиційних витрат одночасно) :

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t} - I_0,$$

де: CF_t – сума грошових потоків по проекту;

I_0 – початкова сума інвестицій у проект;

t – номер кроку розрахунку;

r – постійна норма дисконту (у %).

2 Метод розрахунку внутрішньої норми прибутку / внутрішньої норми доходу / внутрішньої ставки доходу/прибутку (IRR)

Ця методика по суті є визначенням міри прибутковості проекту. Це така ставка дисконту, за якої теперішня вартість грошових потоків дорівнює початковим інвестиціям. Тобто - це дисконтна ставка, за якої $NPV=0$. Ставка, нижче якої проекти відхиляються, називається граничною ставкою, крайньою або необхідною. Фірми розраховують свої граничні ставки, виходячи з вартості фінансування та ризикованості проекту. Потім прогнозують майбутні грошові потоки і розраховують IRR. Якщо IRR вище граничної ставки, проект рекомендується до реалізації. Отже, IRR визначається як дисконтна ставка r , яка прирівнює теперішню вартість очікуваних грошових надходжень по

проекту та теперішню вартість очікуваних необхідних витрат.

$$IRR = r \Rightarrow \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t} - I_0 = 0,$$

тобто IRR являє собою таку ставку дисконту, за якої NPV=0.

3 У випадку, якщо інвестиційні витрати здійснюються в декілька етапів, **чистий приведений дохід (NPV)** по інвестиційному проекту розраховується за формулою:

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t} - \sum_{t=1}^n \frac{I_0}{(1+r)^t},$$

де: CF_t – сума грошових потоків по проекту;

I_0 – початкова сума інвестицій у проект;

t – номер кроку розрахунку;

r – постійна норма дисконту (у %).

4 **Дисконтований строк окупності проекту** (при умові здійснення інвестиційних витрат в єдиний момент часу) (DPP) :

$$T = \frac{I_0}{\sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t * t}},$$

де: CF_t – сума грошових потоків по проекту, I_0 - початкова сума інвестицій у проект, t – номер кроку розрахунку, r – постійна норма дисконту (у %).

5 **Індекс (коефіцієнт) доходності (IRR)** дозволяє також виявити співвідношення між обсягом інвестиційних витрат з чистим грошовим потоком по проекту, і при єдиновременних витратах розраховується за формулою:

$$ID = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t}}{I_0}$$

6 **Метод визначення індексу рентабельності (прибутковості) інвестицій (Profitability Index - PI)** є продовженням попереднього. Однак, на відміну від показника NPV, показник PI - це відносне значення. Він є часткою від ділення очікуваних майбутніх грошових потоків на початкові витрати:

$$PI = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t}}{IC} \text{ або } PI = \frac{NPV}{IC} + 1$$

де IC – стартові інвестиції

Якщо за проектом передбачається інвестування фінансових ресурсів протягом n років, то попередня формула модифікується таким чином:

$$PI = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t}}{IC} / n \sum_{i=0}^n (1+r)^i \text{ або } PI = \left(\frac{NPV}{IC} + 1 \right) / \sum_{i=0}^n (1+r)^i$$

Проект приймається за умови, якщо PI більше одиниці. Якщо PI дорівнює 1, то дохідність інвестиційного проекту відповідає альтернативній нормі дохідності (в цьому випадку $NPV=0$). Якщо PI менше 1, то проект не приймається в зв'язку з тим, що він не приносить додаткового доходу інвестору (в цьому випадку NPV буде від'ємним значенням).

На відміну від NPV , індекс рентабельності інвестицій є відносним показником. Завдяки цьому критерій PI є зручним показником при виборі одного проекту з поміж альтернативних, що мають майже однакові значення NPV , або ж при формуванні портфеля інвестиційних проектів з метою максимізації його чистої теперішньої вартості.

Враховуючи усі наведені вище пояснення до виконання практичного завдання та формули для розрахунків, треба зробити шість окремих розрахунків по даному проекту за кожним з методів та зробити висновки за кожною методикою, а також загальний висновок щодо доцільності проекту.

2 У другому практичному завданні треба визначити майбутню вартість вкладу і суму складного проценту за весь період інвестування проекту.

В практиці інвестування необхідно порівнювати суму грошей, що вкладаються в проект, із сумою, яку інвестор сподівається отримати після завершення інвестиційного періоду. Для порівняння суми грошових коштів під час їх вкладання з сумою, яка буде одержана, використовують поняття майбутня та теперішня вартість грошей.

Майбутня вартість грошей — це та сума, в яку повинні перетворитись через визначений час вкладені сьогодні під відповідний відсоток кошти.

Розрахунок майбутньої вартості грошей пов'язаний із застосуванням концепції компаундування, тобто компаундуванням або нарощуванням початкової суми. Нарощування передбачає збільшення початкової суми грошей шляхом приєднання до суми нарахованих на неї процентних платежів за відповідний період часу.

Для розрахунку майбутньої вартості грошей використовується формула складних процентів:

$$FV = PV(1 + r)^t,$$

де: FV – майбутня вартість (сума);

PV – теперішня вартість (сума);

T – номер кроку розрахунку;

r – постійна норма дисконту (y %).

Коефіцієнт дисконтування

$$K_o = \frac{1}{(1 + r)^t},$$

де t – номер кроку розрахунку;

r – постійна норма дисконту (y %).

Таким чином, відсотки за складним нарахуванням - це сума доходу, яку отримує інвестор у результаті інвестування певної суми грошей за умов, що простий процент не сплачується наприкінці кожного періоду, а додається до суми основного вкладу і в наступному періоді також приносить дохід.

Як правило, у процесі аналізу короткострокових інвестиційних операцій, для дисконтування і нарощення використовують прості схеми нарахування відсотків.

Відсоткова ставка використовується не тільки як інструмент нарощування вартості грошових коштів, але і як норма дохідності інвестиційних операцій. Дисконтування означає перерахунок вигоди і витрат для кожного розрахункового періоду за допомогою норми (ставки) дисконту. При дисконтуванні за допомогою приведеної відсоткової ставки, що визначається альтернативними інвестиційними можливостями, здійснюється розрахунок відносної цінності однакових грошових сум, одержуваних або сплачуваних у різні періоди часу.

Норма дисконту – це відсоткова ставка, яка застосовується до грошових сум, які інвестор планує отримати в майбутньому, для того, щоб визначити розмір інвестицій сьогодні.

У стабільній ринковій економіці величина норми дисконту стосовно власного капіталу визначається з відсотків за депозитом з урахуванням інфляції та ризиків проекту. Якщо норма дисконту буде нижчою депозитного процента, інвестори вкладатимуть гроші в банк. Якщо норма дисконту істотно перевищуватиме депозитний банківський процент (з урахуванням інфляції та інвестиційних ризиків), виникне підвищений попит на гроші, а отже, підвищиться банківський процент.

Норма дисконту стосовно позикового капіталу є відповідною відсотковою ставкою, яка визначається умовами відсоткових виплат і погашення позик.

Отже, з урахуванням вище викладеного матеріалу, треба зробити розрахунки. Використовуючи наведену формулу для визначення майбутньої вартості вкладу, а потім, шляхом визначення різниці між майбутньою та теперішньою вартістю, знайти величину складних відсотків за вкладом.

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18 вересня 1991 року.
2. Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" від 12 липня 2001 року №. 2664-ІІ.
3. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент. – К.: МП «Итем» ЛТД «Юнайтед Лондон Трейд Лимитед», 1995.
4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2004.
5. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. Пер. с англ., 4-е изд. – М.: «Дело ЛТД», 1994.
6. Жид Ш., Рист Ш. История экономических учений. – М.: Экономика, 2000.
7. Игонина Л.А. Инвестиции: Учеб. пособие / Под ред. В. А. Слепова. – М.: Юристъ, 2002.
5. Історія економічних вчень: Підручник / За ред. Л.Я. Корнійчук, Н.О. Титаренко. – К.: КНЕУ, 1999.
6. Історія економічних вчень / За ред. В. Д. Базилевича. – К., 2005.
7. Кейнс Джон Мейнард. Общая теория занятости, процента и денег / Ассоциация российских вузов / Н. Н. Любимов. – М.: Гелиос АРВ, 1999.
8. Классики кейнсианства: В 2 т. Т.2. Экономические циклы и национальный заказ / 3. Хансен. Сост. А. Г. Худокормов. – М.: Экономика, 1997.
9. Майбурд Е. М. Введение в историю экономической мысли. От пророков до профессоров. – М.: Дело, Вита-Пресс, 1996.
10. Массе Пьер. Критерии и методы оптимального определения капитальных вложений. Пер. с франц. Ф. Р. Окуновой й А. Й. Гладышевского. Науч. ред. и вступит. статья А. В. Жданко. – М.: Статистика, 1971.
11. Шумпетер Й. Капитализм, социализм и демократия. – М., 1995.
12. Данілов О. Д., Івашина Г. М., Чумаченко О. Г. Інвестування: Навчальний посібник. – К.: Комп'ютерпрес, 2001.
13. Денисенко М. П. Основи інвестиційної діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Алерта, 2003.
14. Гитман Лоренс Дж., Джонк Майкл Д. Основы инвестирования: Пер. с англ. / Академия народного хозяйства при Правительстве РФ. - М.: Дело, 1997.
15. Грідасов В. М., Кравченко С. В., Ісаєва О. Є. Інвестування: Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2004
16. Управління інвестиціями: Навч. посібник. 2-ге вид. – Суми: Університетська книга, 2004.
17. Бланк И.А. Управление инвестициями предприятия. - К., 2003.
18. Бочаров В. В. Инвестиционный менеджмент. – СПб.: Питер, 2000.
19. Волков И. М., Грачева М. В. Проектный анализ: Учебник для вузов. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998.
20. Данілов О. Д., Івашина Г. М., Чумаченко О. Г. Інвестування: Навчальний посібник. – К.: Комп'ютерпрес, 2001.
21. Иванов Г. И. Инвестиции: сущность, виды, механизмов функционирования. – Ростов н/Д, 2002.

22. Ю. Ковалев В. В. Методы оценки инвестиционных проектов. – М.: Финансы и статистика, 2000.
23. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2004.
24. Балабанов В. С. Рынок ценных бумаг. – М.: Финансы и статистика, 1994.
25. Данілов О. Д., Івашина Г. М. Інвестування. – К.: Комп'ютерпрес, 2001.
26. Жуков Е. Ф. Ценные бумаги и фондовые рынки. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1995
27. Павлов В.І., Пилипенко І.І., Кривов'язюк І.В. Цінні папери в Україні: – К.: Кондор, 2004. – 400 с.
28. Шарп У, Александер Г., Бэйли Дж. Инвестиции: Пер. с англ. – М.: ИНФРА – М, 2003.
29. Шклярук С.Г. Портфельное инвестирование: Теория и практика. – К.: Нора-принт, 2000. – 367 с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для самостійної роботи і виконання контрольної роботи
з дисципліни

ІНВЕСТИВАННЯ

*(для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
напряму підготовки 6.030504 – Економіка підприємства)*

Укладачі: **ВАСИЛЬЄВ** Олексій Вікторович
СЕРЬОГІНА Дар'я Олександрівна

Відповідальний за випуск: *О. В. Васильєв*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання: *І. В. Волосожарова*

План 2014, поз. 477 М

Підп. до друку 22.09.2014р.	Формат 60x84/16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 2,3
Тираж 50 пр.	Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4705 від 28.03.2014